

POSUDEK
oponenta bakalářské práce

Jméno studenta:	Jáchym Šenkyřík
Název bakalářské práce:	Panna Maria v Koránu: ...analýza mariánských koránských veršů a jejich paralely k novozákonním biblickým a apokryfním textům
Oponent:	Doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, Th. D.
Odevzdání posudku:	září 2013

Téma, cíl a metoda práce

Téma práce považuji za vhodné pro završení bakalářského studia teologického oboru. Cíl diplomant stanovuje podle úvodní kapitoly (str. 16) jako trojí: [1] popis mariánské látky v Koránu, [2] srovnání výpovědí Bible a Koránu o Marii a [3] pochopení islámského „vnímání osoby Panny Marie“ a nalezení shodných rysů s vnímáním křesťanským. Podle mého názoru se studentu Šenkyříkovi podařilo první dva cíle na bakalářské úrovni velmi dobře splnit. Třetí cíl ale dosažen není a student ani nevyhrazuje žádnou část své práce tomu, aby pojetí Marie ve víře muslimů nějak shrnul, popsal, charakterizoval, natož srovnal s pojetím křesťanů. Zdá se mi, že to, zda tento cíl bude naplněn, student nechal na čtenáři své práce a na tom, do jaké míry ho bude inspirovat k vlastním myšlenkám. Snad také proto na mě práce působí poněkud neuzavřeným, možná až trochu nedotaženým dojmem. Obsahuje sice závěr, ale ten by podle mého názoru měl být delší a měl by šířeji a jednoznačněji prezentovat to, k čemu student ve své práci došel.

Svou metodu student Jáchym Šenkyřík popsal pečlivě a téměř vzorově reflektoval svá odborná i osobní východiska. Práce je dobře členěna a má logickou výstavbu. Není příliš dlouhá a nezachází do podrobností, ale díky své informační hutnosti a výrazové úspornosti tato její stručnost působí spíše sympaticky, než by vyvolávala pochybnost o studentově pečlivosti či píli.

Oborově ovšem práce patří spíše do teologie náboženství než do religionistiky. Student v úvodní kapitole deklaruje, že se dívá na Korán „z pohledu křesťana“ a celá jeho práce tomu skutečně odpovídá. Musím přiznat, že mě trochu nepříjemně překvapilo, že u práce obhájované na katedře religionistiky se student nepokouší o religionistickou perspektivu. Rozdíl mezi stanoviskem teologie náboženství a religionistiky ani nijak nereflektuje. Bakalářská práce tak ve svém podtextu obsahuje jakýsi výchovný, formativní apel (v tom smyslu, aby si křesťané uvědomili, jak jim je islám vlastně blízký), a dokonce na jednom místě (str. 36 v otázce začlenění Marie do Trojice) má výrazně apologetický charakter. Tuto oborovou nevyjasněnost vnímám jako metodickou chybu.

S otázkou Marie jako součásti Trojice souvisí i další malá výtka. Domnívám se, že student měl v první kapitole, která pojednává o Marii v římskokatolické, pravoslavné a protestantské tradici, nejprve zařadit obecně křesťanské základy mariologie. Otázka, s jakou podobou křesťanství (a s jakou podobou mariánské úcty) se Muhammad a první muslimové mohli setkat, měla být řešena spíše na tomto místě. Tím by se - kromě jiných výhod - student také vyhnul apologetickému přístupu. Situaci v církvi Muhammadovy doby by pak také patrně popsal na základě církevně historických zdrojů a nikoli na základě muslimské recepce této části křesťanské historie (str. 35-36), což se mi nezdá příliš vhodné. Hledání řešení této otázky, která se mi zdá pro pochopení vztahu křesťanské a islámské tradice klíčová, bych si také představoval na podstatně širší ploše. V tomto případě studentovu stručnost považuji za nedomyšlenou.

Věcný obsah a přínos

V bakalářské práci nenacházím věcné chyby. Student pracoval podle mého mínění velmi pečlivě a s dobrým pochopením problematiky. Literatura, kterou používal, je odpovídající bakalářské úrovni. Chybí mi pouze některá česká mariologická monografie, doporučoval bych Pospíšilovu nevelkou knihu „Maria - mateřská tvář Boha“, ale možná jsou i v češtině knihy ještě vhodnější.

Práci považuji i za přínosnou, byť samozřejmě pouze v rámci české religionistiky. Musím totiž přiznat, že nejsem islamolog, zatím jsem se s tak pečlivým srovnáním koránských zmínek o Marii s křesťanskými texty nesešel. Lituji, že (navzdory jednomu z deklarovaných cílů, jak jsem už napsal výše) student nenašel odvahu ke shrnutí charakteristických rysů Marie v islámském pojetí a k jejich srovnání s křesťanským pojetím. To bych považoval za ještě přínosnější.

Forma práce

Bakalářská práce je v pořádku i po formální stránce. Student dobře pracuje se zdroji. Práce má odpovídající úpravu, její styl je v podstatě vhodný (až na několik výrazů z obecné češtiny), gramatických i pravopisných chyb je minimálně.

Celkové hodnocení

Bakalářskou práci studenta Jáchyma Šenkeříka hodnotím stupněm velmi dobře (B).

Zdeněk Vojtíšek